

Anmeldelse af: Læsedidaktik – efter den første læseundervisning

PIA MORTENSEN, ADJUNKT I DANSK, UC LILLEBÆLT, SKÅRUP SEMINARIUM

Læsedidaktik – efter den første læseundervisning
Astrid Roe
Klim 2010

Hvordan skal arbejdet med den videregående læsning gribes an? *Læsedidaktik – efter den første læseundervisning* giver et bud. Bogen er skrevet af Astrid Roe, som siden 1998 har haft det nationale ansvar for læsning i PISA i Norge og har mange års erfaring med læseundervisning i overbygningen. *Læsedidaktik* udkom i Norge i 2008 og er nu oversat til dansk. Bogens fokus er den videregående læsnings *hvad, hvordan og hvorfor* og er delt op i tre dele.

Første del er primært teoretisk med fokus på læseforståelse og på teksttyper. Spørgsmålet om læseforståelse belyses ud fra litteraturvidenskab, sociolingvistik og kognitiv psykologi, og det er interessant at få samlet forskellige videnskabelige retnings syn på læsning og forståelse i én fremstilling. Det bidrager til overblikket over problemfelterne i arbejdet med læseforståelse, selv om man som læser selv må trække stregerne mellem teorierne.

I gennemgangen af teksttyper inddrages både fagtekster og skønlitterære tekster, men der savnes en tydeliggørelse af, at mange af de aspekter, som udfordrer læseforståelsen ved læsning af fagtekster – fx sprogkundskaber og kulturfærdigheder – er de samme ved læsning af skønlitterære tekster. I det hele taget er der en tendens til, at der i arbejdet med skønlitteratur ikke skal arbejdes så meget med læseforståelse, fordi elevernes oplevelse skal fredes. Men hvad hvis man ikke forstår, hvad man læser – hvilken oplevelse får man så?

I bogens anden del sættes fokus på praksis. Antallet af eksisterende læsestrategier varierer i forskellige fremstillinger afhængig af detaljeringsgraden,

men her samles læsestrategier fra fire fremstillinger i en gennemgang af 15 centrale strategier. Generelt gives mange gode og konkrete bud på strategier og introduktionen til dem – en udmærket redskabskasse for læreren, som vil i gang eller arbejde videre med læsestrategier. Enkelte er dog for overfladisk beskrevet – her må man bruge henvisningerne, hvis man vil vide mere.

Der gennemgås efterfølgende to metoder til læseundervisning – med fokus på undervisning i strategier og lærerens demonstration af disse samt på elevernes vurdering af egen læring. Som afslutning på gennemgangen gives eksempler på metodernes anvendelse i praksis. Det er dog problematisk, at alt lykkes i praksiseksemplerne(!), og at der ikke bruges plads på at forholde sig kritisk til metoderne. Først sidst i det efterfølgende kapitel kommer et generelt forbehold om, at metoders anvendelighed afhænger af lærere og elevgrupper. Her beskrives metoder som en kundskabsbase, som lærere kan hente inspiration fra.

Positivt er det, at der gives konkrete ideer til, hvordan man kan komme i gang med at lære eleverne at reflektere over egen læring, ligesom der er konkrete ideer at hente i kapitlet om engagement i læsning fx om læsekredse og kortlægning af læselyst. Kapitlet indeholder endvidere gode pointer om drenges læsevaner – i en skole med flere og flere kvindelige dansk-lærere (med hang til skønlitteratur) er det godt med en reminder om, at læsning ikke kun handler om skønlitteratur – eller bøger, for den sags skyld. Læsning af elektroniske tekster berøres ganske kort, men primært med fokus på kildekritik og net-etikette – og dermed er alt jo langt fra sagt om læsning på net og skærm. Her henvises dog også til andre fremstillinger om emnet.

Bogens sidste del omhandler vurdering af elevers læsekompetence. I første kapitel behandles den formative vurdering, det beskrives bl.a. hvordan portfolio – et velkendt redskab i skriveundervisningen – også kan bruges i evalueringen af elevers læsning. Sidste kapitel behandler PISA-undersøgelserne og forskellige læseprøver og deres anvendelighed – med udgangspunkt i norske forhold. Forlaget har her frem for en oversættelse valgt at supplere med et helt nyskrevet kapitel som handler om danske forhold. Kapitlet er endnu ikke færdigskrevet, derfor omfatter anmeldelsen ikke dette kapitel. I stedet videregives en kort foramtale af det, som kapitlets forfatter, Mette-Maria Rydén, lektor i dansk, selv har formuleret:

Kapitlet bevarer Astrid Roes synspunkter omkring testning af læseforståelse og testning i det hele taget, og forholdet er sig således loyalt til de normative dele af originalteksten. Den bearbejdede version er dog opdateret og med danske referencer, hvor dette har været hensigtsmæssigt. Referencer, der ikke er med i Astrid Roes originalversion står oplistet efter kapitlet. Astrids Roes referencer står oplistet bagerst i bogen i lighed med de øvrige kapitler.

Min vurdering er, at dette sidste kapitel vil give bogen et løft, idet der også i de anmeldte kapitler er mange henvisninger til norske forhold, hvor referencer til danske forhold måske vil være mere interessant for den danske læser. Bogens sidste kapitel kan så blive et bidrag hertil.

Læsedidaktik har fat i både teori og praksis og er anvendelig både for lærere på mellemtrin og i udskolingen, samt lærerstuderende, som skal arbejde med den videregående læsning.